

ፍልሰታ ለማርያም

ነሐሴ 16 2011 ዓ.ም.(8/22/2019)

ንባባት: 1ቆሮ 15:20-27፥ ራእ 11:19-12:1-6፥ ግ.ሐ. 1:12-15፥ ሉቃ 1:39-56

ምስባክ:

1. ወትቀውም ንግስት በየማኒክ፥ በአልባሰ ወርቅ ዑጽፍት ወሑብርት፥ ስምዒ ወለትዮ ወርኢ ወአጽምዒ እዝንኪ። “ንግስቲ ብወርቂ ተሰሊማ ኡብ የማንካ ትቐውም፥ ንለይ ናብቲ ዝብለኪ ስምዒ ርአዪውን እዝንኺ ኸአ ጽለዊ” መዝ. 45:9~10።
2. ቀደስ ማኅደሮ ልዑል፥ እግዚአብሔር ውስተ ማእከላ ኢትትሓወክ፥ ወይረድአ አዚአብሔር ፍጽመ። (መዝ. 45:4 5)

ሓደ ናይ ከኒሻ ቀሺ ሓደ እዋን ኡብ መዕቆቢ ዘኻትም ነቶም ኡብኡ ዝእለዩ ሕፃናት ክርኢ ከደ ነፍሲወከሮም ዝጽልይዎ ጸሎት ክነግርዎ ሓተቶም። ሓደ ካብቶም ሕፃናት ቅድሚ ኡብኡ እምታወ ኡብ ካቶሊካዊ ቤት ትምህርቲ ዝምሃር ዝነበረ አቦና ኡብ ሰማይ ትነብር ኢሉ ምስ ወድአ ሰላም ንኡኺ አማርያም ኢሉ ጅምር ምስ አበለ ወዮ ቀሺ ትርር ብዝበለ ቃላት ጽናሕ ጽናሕ ብዛዕብኡ ክንሰምዕ አየድልን እዩ ኡብ ጸሎተ ሃይማኖት ሕለፍ ኢልዎ። እቲ ንእሽቶይ ቆልዓ ከም ዝበሎ ጀመረ እንተ ኾነ ኡብቲ ካብ ማርያም ተወልደ ዝብል ምስ በጽሖ ስግ በለ እዋ እንደገና ሕጂ ኸአ መጺኢ . ሕጂኸ እንታይ እየ ክገብር በለ ይብሃል።

ብርግጽ ብዘይ ማርያም ኢየሱስ አይምተዋህበናን ስለዚ ክንፈላልዮም አይግባእን፥ ኩሉ ጊዜ “ምስለ ፍቁር ወልዳ” ኢና እንረኽባ። ሎሚ ዘኪርናዮ ዘሎና ሓደ ካብቲ ዓበይቲ ብዓላት ማርያም ፍልሰታ እዩ። ቀንዲ ምስጢሩ ኸአ ማርያም ምድራዊ ሕይወታ ወዲአ ብነፍስን ብሥጋን ንሰማይ ዝፈለሰትሉ እዩ። ኡብ ነፍሲወከፍ ዓመት ንክልተ ሶምን እናጸምናን እናተማህለልና እንቀራረበሉ ፍሉይ ምስጢር እምነት ዝሓዘ ብዓል እዩ። እዚ ብዓል ነቲ ንነፍስወከፍን ዝጽበየና ዘሎ ትንሥኤ መቐድም አፍልጦና እዩ።

ሓደ ዝንገር ጽውጽዋይ ብዛዕባ ፍልሰታ ለማርያም አሎ። ኡብ ትውፊት ከም እንረኽቦ ማርያም ኡብ ኢየሩሳሌም (ወይ ኤፈሶን) ከም ዝሞተት ኡብ ጊዜ ሞታ ኩሎም ብሕይወቶም ዝነበሩ ሓዋርያት ኡብኡ ተረኺቦም ብዘይካ ቶማስ ንሱ ኸአ ኡብ ህንዲ ይሰብኽ ስለ ዝነበረ እዩ። እንተኾነ ብተአምራት ኡብቲ ሓዋርያት ዘለውዎ መጺኡ ንሬሳ ማርያም ክርኢ አጥቢቐ ሓቲቱ። ኡብ መቐብር ምስ ከዱ ንኹሉ ዘገረመ ብዘይካ ክዳውንታ እቲ መቐብር ጥርሑ ጸኒሑ ይብሃል።

ፍልሰታ ለማርያም ዓምዲ እምነት እዩ። ብኅዳር 1 1950 ዓ.ም. ፕዮስ መበል XII ኡብ ሓዋርያዊ አዋጅም (Munificentissimus Deus) ኡብ ዝብል ብአምላኽ ዝተገልጸ ደግማ አዊጅሞ። “ኡብ መወዳእታ ድማ እዛ ካብ ኩሉ ርስሓት ኃጢአት (አዳም) ነጻ ዝኾነት ንጽሕቲ ድንግል፥ እዚ ምድራዊ ሕይወታ ምስ ኡብቀዕ ብሥጋን ብነፍስን ናብ ሰማያዊ ክብሪ ተወስደት፥ ብፍጹም

ምልአት ነቲ ኣብ ልዕሊ ኃጢአትን ሞትን ዝተዓወተ ወዳ ምእንቲ ክትመስል ከአ ኅይታ ኣብ ልዕሊ ኩሉ ንግሥቲ ገቢሩ ኣማዕረጋ” ይብል።

እዚ ፍልስታ ለማርያም ዝብል ዶግማ ከም ርድኢትን ኣበሃህላን ኣበው ኣብ ኣርባዕተ መርትዖታት ዝተመስረተ እዩ፡

- ማርያም ብዘይ ኃጢአት ዝተጸንሰት እያ፤ ንሳ ሳዕቤን ኃጢአት ዘይለኸፋ እያ፤ ሥጋአ ካብ ኩሉ ሓባራዊ ሕጊ ግዝአት ነጻ እዩ፤ በዚ ምኽንያት ብዘይ ዝኾነ ምብራስ ኣብ ሰማያዊ ክብሪ ክሳተፍ ፈሊሱ እዚ ኸአ ብመስረት እቲ ናይ መጀመርያ መደብ ኣምላኽ ንደቂ ሰብ እዩ።
- ንሳ ኣደ ኣምላኽ እያ፤ ስለዚ ምስ ወዳ ብሥጋን ነፍስን ዘመሳስል ኣልአ።
- ወትሩ ድንግል እያ (ቅድምን ድሕርን ምውላዳ)፤ ሰውነታ መወዳድርቲ ብዘይብሉ ብድንግልናዊ ሓድነት ዝተዓቀበ እዩ።
- ንሳ ኣብ ድሕነትና ተሳታፋት ኮይና co-redemptoris ማለት ኣብ ናይ ክርስቶስ ናይ ድሕነት ሥራሕ ተኸፊላ/ተሳተፋ ስለዚ ንፍረ ድሕነት ብምልኡ ተጠቂማትሉ እዚ ኸአ ኣብ ናይ ነፍስን ሥጋን ክብሪ ዘጠቓለለ እዩ።

እዚ ዶግማ ፍልስታ ኣብ ምውዳእ ምድራዊ ሕይወታ ማርያም ብሥግኣን ብነፍሳን ንሰማይ ፈሊሳ ከምቲ ሄናክ፤ ኤልያስን ምናልባት ካልኣትን ቅድሚኣ ዝፈለሱ። ማዕረ ማዕሪኡ ክንሕሳቦ ዘሎና ግጉይ ትምህርቲ ንፍልስታ ዝርኢ ኣሎ። ገለ ሰባት ካቶሊካውያንን ኦርቶዶክስን ማርያም ንሰማይ ዓሪጋ ኢሎም ይአምኑ ዝብሉ፤ እዚ ግን ቅኑዕ ኣይኮነን። ክርስቶስ ጥራሕ እዩ ብገዛ ኃይሉ ንሰማይ ዝዓረገ። ማርያም ንሰማይ እያ ፈሊሳ እዚ ማለት ከአ ብኃይሊ ኣምላኽ ንሰማይ ተወሲዳ ማለት እዩ። ብናይ ገዛእ ርእሳ ኃይሊ ኣይገበረቶን። ኣብ ናይ ፍልስታ ምህልላ ላቲ ክብር ወስባሕት ወለወልዳ ኣምልኮ ወስግደት እናበልና ማርያም ክብርቲ ፍጥረት እምበር ኣምልኽ ከምዘይ ግብኣ ንገልጽ።

ኣብ ራእይ ዮሐንስ ከምኡ ወንጌል ሉቃስ ዘንበብናዮ ክልቲኡ ንድንግል ማርያም ታቦተ ኪዳን ናይ ሓዲስ ኪዳን ከም ዝኾነት ይገልጽ። ኣብ ራእይ ዮሐንስ 11:19, 12:6 እታ ኣብ ሰማይ ዘላ መቐደስ ኣምላኽ ከአ ተኸፍተት ኣብታ መቐደስ ኣምላኽ እውን ታቦተ ኪዳኑ ተራእዮ እናበለ ይጅምር። እታ ታቦተ ኪዳን ምስታ ሰበይቲ ፀሓይ ዝተወንዘፈት ወርኒ ብእግራ ዝረገጸት ዓሠርተው ክልተ ኸዋኽብቲ ከም ኣኸሊል ኣብ ርእሳ ዝደፍኣት እናበለ የነጻጽራ። ንሳ ወዲ ወለደት፤ ንኹሎም ኣሕዛብ ብበትሪ ሓዲን ኪጸስዮም ዘለዎ ወዲ ወለደት፤ እቲ ወዳ ኸአ ናብ ኣምላኽን ናብ ዝፋኑን ተምንጢሉ ተወስደ። እታ ሰበይቲ ድማ ናብቲ ኣምላኽ ዘዳለወላ ቦታ ናብ ምድረ በዳ ሃደመት። እዛ ሰበይቲ ተባሂላ ዘላ ብርግጽ ኣምሳል ማርያም እታ ታቦተ ኪዳን ናይ ሓዲስ ኪዳን ዝኾነት እያ።

ኣብ ሉቃ 1:39-56 ማርያም ነፍስ ጸር እንከላ ንኤልሳቤጥ ዘመዳ ንሳ እውን ነፍስ ጸር ዝነበረት ክትበጽሓ ከምዝኸደት ነንብብ። እዚ ምስቲ ኣብ ፪ሳሙኤል 6:1-23 ዘሎ ዳዊት ንጉሥ ንታቦተ ኪዳን ዘእተወሉ ተመሳሳላይ ኮይኑ ንረኽቦ። ኣብ ወንጌል (1) ዮሐንስ መጥምቕ ብተሓጓስ ኣብ ከርሲ ኣዲኡ እንከሎ ከም ዝተሰራሰረ (2) ኤልሳቤጥ ቃል ሰላምታ ማርያም ምስ ሰምዐት ኣደ ኅይታይ ናባይ ክትመጺኽ እዚ ኻበይ ኮነለይ በለት። (3) ማርያም ንሠለስተ ወርኒ ዚኣክል ምስ ኤልሳቤጥ ተቐመጠት ዝብል ንረክብ። ብተመሳሳሊ ኣብ ፪ሳሙኤል (1) ዳዊት ካብ ሓጎስ ዝተላዕለ ክስዕስዕ ንርእዮ (2) ዳዊት ከመይ ኢሉ ታቦተ ኪዳን ኣብ ገዛይ ይመጽእ እናበለ ብኣድንቕት ይዛረብ፤ (3) ታቦተ ኪዳን ኣብ ቤት ዖቤድ ኤዶም ጌታዊ ሠለስተ ወርኒ ተቐመጠ። ንኸልቲኡ ፍጻሜታት ክነወዳድሮ እንከሎና ማርያም እታ ሓዲስ ታቦተ ናይ ሓዲስ ኪዳን እያ።

አብ ብሉይ ኪዳን ታቦተ ኪዳን ሰለስተ ነገራት ዝሓዘ እዩ (1) ክልተ ጽላት እምኒ ዓሰርተ ትእዛዛት ዝሓዘ ባዕሉ እግዚአብሔር ዝጸሓፎ ንሙሴ ዝሃቦ፤ (2) ኅብስተ መና መግቢ እስራኤላውያን ካብ አምላኽ አብ ጉዕዞ በረኽ ዝተዋህብዎ (3) በትረ አሮን (ሊቀ ካህናት) ዝጠጠዑት። አብ ሓዲስ ኪዳን ማርያም ሓዳስ ታቦት ንኢየሱስ ዝጸረት እያ፤ (1) ናይ ፍቕሪ ሕግታቱ አብ ልቢ ደቂ ሰብ ዝተጸሕፈ (2) ናይ ሓዲስ ኪዳን ኅብስተ መና ናይ ሕይወት እንጌራ፤ (3) ናይ ሓዲስ ኪዳን አሮን ሊቀ ካህናት እዩ።

አብ ቀዳመይቲ ንባብ 1ቆሮ 15:20-27 ቅ. ጳውሎስ ብዛዕባ ውድቀትን ድሕነትን ይዛረብ። ከምቲ ኩሎም ብአዳም ዝሞቱ ከምኡ ድማ ኩላቶም ብክርስቶስ ሕያዎን ክኾኑ እዮም። በዚ ምኽንያት ኢና ንኢየሱስ ሓዲስ አዳም እንብሎ። እንተኾነ ነዚ ምስ በልና ቀልጢፍና ሓደ ነገር ከም ዝጎደለ ክንግንዘብ ንኽእል። ቀዳማይ ውድቀት ታሪኽ ናይ አዳም ውድቀት ጥራሕ አይኮነን ናይ አዳምን ሔዋንን እዩ። ኢየሱስ ሓዲስ አዳም እንተ ኾነ መንድኦ እያ ሓዳስ ሔዋን? ማርያም እያ ሓድስ ሔዋን። ከምቲ ናይ ውድቀት ታሪኽ ብምልኡ ብዘይ ሔዋን ክንገር ዘይክአል ከምኡ ኸአ ምሉእ ታሪኽ ድሕነትና ብዘይ ማርያም ክንገር አይክአልን እዩ። እዚ ማዕረ ማዕረ አብ መንጎ ቀዳሞት አዳምን ሔዋንን ብሓደ ወገን ሓደስቲ አዳምንን ሔዋንን ኢየሱስን ማርያምን ብካልእ ወገን እና አነጻጸርና ክንርእዮ ንኽእል።

- አብ ብሉይ ኪዳን እታ ሰበይቲ (ሔዋን) ካብ ጎኒ ሰብአይ አዳም ተፈጢራ፤ አብ ሓዲስ ኪዳን እቲ ሰብአይ (ኢየሱስ) ካብ ሰበይቲ (ማርያም) ተወለዱ።
- አብ ብሉይ ኪዳን እታ ሰበይቲ (ሔዋን) ትእዛዝ እግዚአብሔር አፍሪሳ ነቲ ሰብአይ (አዳም) ከምኡ ትእዛዝ ከም ዘፍርስ ገራቶ፤ አብ ሓዲስ ኪዳን እታ ሰበይቲ (ማርያም መጀመርያ ንመልእኽቲ አምላኽ ሕራይ ኢላ፤ ንወዳ ኢየሱስ ከአ ከምኡ ከም ዝብል ገራ አዕብያቶ።
- አብ ብሉይ ኪዳን አዳምን ሔዋንን ንአምላኽ ብሓባር ብዘይምእዛዘም ጽቡቕ ጊዜ አሕሊፎም። አብ ሓዲስ ኪዳን ኢየሱስን ማርያምን ንድላይ አምላኽ ብምፍጻም ተሳቑዮም። ናይ ሓዘን ኩናት ንልቢ ክልቲአም ወጊእዎ።
- አብ ብሉይ ኪዳን አዳምን ሔዋንን ሽቡ ንሽቡ ሳዕበን ዘይ ምእዛዘምም መቕጻዕቲ ወድቀቶም ማለት ኃጢአትን ሞትን ተቐቢሎም። አብ ሓዲስ ኪዳን ብተመሳሳይ መገዲ ኢየሱስን ማርያም ሽቡ ንሽቡ ፍረ ተአዝዝአምን በረኽት ድሕነትን ተቐቢሎም እዚ ማለት ከአ ምልኦት ሕይወት ምስ አምላኽ፤ ኢየሱስ ብርዕርገቱ ማርያም ከአ ብፍልሰታ ተጎናጺፎም።

ፍልሰታ ለማርያም ቀንዲ ዘዘኻኸረና እምብአር ማርያም ሓዳስ ሔዋንን ሓዳስ ታቦተ ኪዳን ከምዝኾነት፤ ንድለት አምላኽ ብምእዛዝ ንመድኃኔ ዓለም አምጺአትልና በዚ ኸአ ተሓባባሪት አብ ድሕነትና ኮይና አብቲ ናይ አምላኽ መደብ ድሕነት ተሳቲፋ፤ አብ መወዳእታ ኸአ ናብ ሰማይ ብምፍላሳ ዓስቢ ፍረ ተአዝዝአ ረኺባ።

ስለዚ ፍልሰታ ማርያም መለኮታዊ ህያብ ንማርያም ነቲ ቅዱስን ንጹሕን ሕይወታ እዩ። ብአምላኽ ዝተዋህባ ክብሪ ብትሕትንኦ፤ ብእምነታ፤ ብተአዝዞኦ፤ ብተሳርፎኦ፤ ፍቕራን ንነገራት ብምልኡ አብ ትሕቲ አምላኽ ብምግባራን። እዚ ናይ ነፍስወከፍና ተስፋ ዝጽበየና ክብሪ ግርማ እዩ፤ እዚ ግን አሰራ እንተ ሰዓብና ኢና እንረኽቦ፤ ብኹሉ ንኦሎ እንተ መሰልና አብቲ ኢየሱስን ማርያም ዘለውዎ ክንኣቱ ከምኡ አብ ክብሪ አምላኽ ክንሳተፍ ንክእል። ንሳ አብ ሰማይ ኮይና ክትሕግዘና ክተማልደልናን ክትመርሓናን አብኡ ኣላ። አብዚ ብሩኽ ዕለት ንወላዲተ አምላኽ አብ እነኹብረሉ ዘሎና ሕይወትና ንክብሪ አምላኽ ዝገልጽ በቲ ኹሉ ዝገበረልና ዝሕጎስ ይግበረልና።

አ ማርያም ብሥጋኸን ነፍሱኸን ንሰማይ ዝፈለሰኪ ንሕና ውን አሰርኪ ተኸትሊና ኩሉ አምላኽ ዝደልዮ እናገበርና ንመገዲ ቅድስና ክንተሓሓዞ እሞ አብ ሕቕፍኸን ሕቕፊ ወድኸን ዘብጽሕ ግብሪ ክህልወና ሓግዝና ለምንልና። ሰላምን ፍቕርን ተስፋ ዘውርድ ብዓል ይግበረልና።

ብሩኽ ዓውደ ዓመት።

አባ ንጉሠ ፍሥሐ